

Uitkomsten expertmeeting Kangoeroe zorg Neokeurmerk programma: *Uitkomst barrières en kansen*

Niet denken vanuit regels maar denken in mogelijkheden en oplossingen.

Er vond een expertmeeting plaats op 4 april 2018 georganiseerd vanuit het Neokeurmerkprogramma voor deelnemers en geïnteresseerden. Doel van de bijeenkomst was kennis vergroten van het belang van Kangoeroezorg voor de gezondheidsuitkomsten van de baby, en in het verlengde moeder en familie. Daarnaast had de bijeenkomst tot doel om met de aanwezigen oplossingen aan te dragen voor elk knelpunt die in de praktijk het veelvuldig toepassen van kangoeroezorg beperkt. Voor elke barrière werd een kans geformuleerd. In de onderstaande tabel zijn deze weergegeven onder de kopjes Organisatie, Professional, Ouders en Kind.

De inzichten kunnen gebruikt worden bij de ontwikkeling van beleid, een protocol of richtlijn en bij het in praktijk brengen van kangoeroe zorg.

Waar ligt de basis van het knelpunt	Afbreker	Opsteker
Organisatie	Geen ruimte voor goede stoelen – verminderd comfort	<ul style="list-style-type: none"> • Optimaal voor kangoeroeën zijn verstelbare (aanbevolen 15-30 graden) bedden en bedbanken. Ook voor de vader en andere familieleden. Liggend kangoeroeën verlengd de duur. • Buidelvest bevordert comfort en veiligheid in het bijzonder bij kangoeroezorg in een stoel en wanneer er veel slangen en kabels aan het kindje vast zitten. Ouders hebben hun handen vrij.
	Weinig ruimte op zaal.	<ul style="list-style-type: none"> • Tuinstoel, na bed en kangoeroestoel, is een goed alternatief. • Een gewone stoel – maar streef naar een 15-30 graden positie (i.v.m. in elkaar zakken van de baby door zwaartekracht) – en ondersteuning met een voetenbankje. • Voorbereid starten met kangoeroeën door de ouders/familie en aandacht van professionals voor het comfort en erkenning van de inzet van de ouder/familie maakt dat ze langer kunnen kangoeroeën.
	Onveilige ruimte om te kangoeroeën op zaal	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik maken van een buidelvest of fleeevest van ouders zelf welke je ook dicht kan ritsen en kind goed kan worden gepositioneerd met slangen en kabels.
	Gebrek aan privacy 1) op zaal 2) verstoringen op gezinskamer	<ul style="list-style-type: none"> • Gordijnen en bedscherm gebruiken • Om en om plaatsen van couveuses en stoelen. • Omgevingsgeluiden dienen ontwikkelingsgericht te zijn; decibel meting voor bewustwording om omgevingsrust te creëren. • Eventueel headset voor ouder om storing door geluid te verminderen. • Voedings- en bezoektijden variëren zodat niet alle ouders/familie tegelijk dezelfde ondersteuning voor het installeren in kangoeroezorg nodig heeft. • Belang van elkaar scherp houden in het belang van voorkomen verstoringen, extra belangrijk in krappe ruimte

Bijlage bij Implementatiekaart Kangoeroezorg – de barrières en kansen – werkdocument – versie 28-1-2019

		<ul style="list-style-type: none"> Families met een immigratieachtergrond specifiek informeren en vragen hoe zij ondersteund kunnen worden in de kangoeroezorg. Het blootgeven tijdens kangoeroezorg is in diverse culturen niet gepast. Zeker in aanwezigheid van mannen. Verstoring door professionals tijdens kangoeroeën hierin voorkomen.
	Aan de monitor	<ul style="list-style-type: none"> Plakkers vooraf goed controleren en evt. op de rug plakken - bewaking minimaal elk half uur – voor aandacht/ gevoel van veiligheid ouders/familie regelmatig langs lopen om even aan te moedigen en te checken of ze ontspannen zijn.
	Slangen tekort	<ul style="list-style-type: none"> Positie van de stoel / het bed goed bepalen vooraf.
	Kangoeroeën direct na Sectio's	<ul style="list-style-type: none"> Altijd kind bij moeder – tijdens het ontwikkelen van protocol multidisciplinair werken. Opnemen dat er afspraken worden gemaakt op de OK / Verkouwer om altijd kangoeroezorg te bieden. De co-regulatie is van groot belang voor stabilisering kind.
	Instabiel kind met een Arterielijn	<ul style="list-style-type: none"> Beoordelen van de vitale functies – neem in acht dat de kangoeroezorg een belangrijke co-regulatie in zich heeft ook voor de stabilisering van het kind. Safe horizontale-transfer-scholing; training van professionals Andere vorm van huid op huid contact – bed moeder/ouder op niveau couveuse brengen
	Energie welke een kleding wissel het kind kost	<ul style="list-style-type: none"> Overslag rompertjes als voorwaardelijke kleding – wanneer kindje kleren aan krijgt. Kleding met drukknopjes. In ieder geval Kangoeroezorg na het wassen en na eventueel lichamelijk onderzoek waar de kleding ook grotendeels uit gaat.
	Geen gezinskamers	<ul style="list-style-type: none"> Gebruik alles punten hierboven om Kangoeroezorg te bevorderen Gebruik andere kamers wanneer deze niet continu in gebruik zijn. Denk aan een kolfkamer, familie kamer en gespreksruimte.
	Monitoren verstoren rust voor ouders waardoor korter / niet kangoeroeën o.a. door angst en het continu kijken naar de monitor	<ul style="list-style-type: none"> Begeleiding en instructie – regelmatig even langs lopen en geruststellen. Ouders instructie geven wat te doen bij apneu, bradycardie (zacht prikkelen) Folder kangoeroezorg Alarmen zachter zetten
Professional	Belang niet zien	<ul style="list-style-type: none"> Gebruik 10-stappenplan tot implementatie 24/7 Kangoeroezorg Training en voorlichting over belang en toepassing Kangoeroezorg professionals Protocol wanneer minimaal Kangoeroezorg wordt geboden. *na geboorte – Golden Hour *minimaal 2 uur per keer voor 2 uur co-regulatie extra *juist <u>na</u> medische procedures transport Kangoeroezorg toepassen

Bijlage bij Implementatiekaart Kangoeroezorg – de barrières en kansen – werkdocument – versie 28-1-2019

		<ul style="list-style-type: none"> • *waar mogelijk <u>tijdens</u> medische procedures, hiepprik, ROP check, infuus inbrengen • *na overplaatsing – direct kangoeroezorg bieden voor co-regulatie
	Terughoudendheid, weerstand i.v.m. vermeende hoge risico vanuit verpleegkundige bekeken (onbekend en onbemand)	<ul style="list-style-type: none"> • Training in kennis en vaardigheden • Aandachtvelden Kangoeroezorg • Eenduidig Kangoeroeprotocol met contra-indicaties
	Teveel werk om ouders te laten kangoeroeën	<ul style="list-style-type: none"> • Het belang ervan inzien maakt de toepassing Kangoeroezorg planbaar. • Betrek ouders bij de zorg voor hun baby zodat zij bewust en gemotiveerd bijdragen aan de organisatie en toepassing van kangoeroezorg • Kangoeroeën leidt tot een stabiel kind en minder monitoralarmen en dus tot minder onderbrekingen van de werkzaamheden. • Zekerheid, vertrouwen en zelfstandigheid ouders groeit.
	Op de NICU zijn ouders soms 'bijzaak'	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie en training professionals in het belang en waarde van de aanwezigheid en betrokkenheid ouders
	Teveel verschillende meningen over Kangoeroezorg	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie en training professionals in het belang en effecten voor alle kinderen en ouders van Kangoeroezorg overal waar de pasgeborenen verblijven – dus ook de kraamafdeling • Protocol – toepassing kangoeroezorg 24/7 • Informatiefolder voor ouders aanbieden
	Verschil in werkwijze Kangoeroezorg tussen afdelingen / ziekenhuizen, bijvoorbeeld 1 ^e 3 dagen in zijligging kangoeroeën	<ul style="list-style-type: none"> • Naar een standaard toewerken – via de beroepsvereniging ondersteund of in regionale samenwerkingsverbanden • Bij overplaatsing vragen aan ouders 'hoe zij het gewend waren' • Protocol ander ziekenhuis opvragen
	Op grote zaal en met grote groep ouders is Kangoeroezorg lastig te organiseren	<ul style="list-style-type: none"> • Motivatie door informatie en training • Faciliteiten zie boven
	Hygiënist wil niet dat anderen dan ouders Kangoeroezorg bieden	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie en training voor deskundigheidsbevordering hygiënisten voor belang Kangoeroezorg ook door anderen.
	Planning van werkzaamheden	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken over Kangoeroezorg en inpassen in ritme werk afdeling • Veel uren (langer dan 1 uur per keer) kangoeroezorg bespaard tijd voor professionals door stabiel kind en zorg / aanwezigheid door ouders.
	Ouders niet meenemen in het belang van	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie en Training van ouders in protocol opnemen en verwerken in doelen in zorgplan – afhankelijk van zelfstandigheid ook delegeren aan de ouders.

Bijlage bij Implementatiekaart Kangoeroezorg – de barrières en kansen – werkdocument – versie 28-1-2019

		<ul style="list-style-type: none"> Folder en poster voorouders.
Ouders	Zorgen voor andere kinderen Werkende vader / partner	<ul style="list-style-type: none"> Al tijdens de zwangerschap informatiefolder Kangoeroezorg delen met aanstaande ouders. Vanaf begin opname folder aan ouders geven en de poster zichtbaar ophangen. Met ouders werken vaardigheidsontwikkeling Met ouders in gesprek gaan over het beschikbare steunsysteem en inzet daarvan thuis en ziekenhuis ter ondersteuning van de Kangoeroezorg wanneer zij daar zelf te weinig ruimte voor hebben. Belang van beiden (kind ziekenhuis en kinderen thuis) – Brusjes, opa, oma, zus van, vriendin van... Wie doet wat wanneer – en het belang voor het kindje in het ziekenhuis.
	Belang niet zien	<ul style="list-style-type: none"> Informatiefolder, poster, training en eventueel Kangoeroediploma Ouders hun rol bevestigen in het belang van hun aanwezigheid en mogelijkheid tot Kangoeroezorg voor het kind. Barrières die ouders opwerpen bespreekbaar maken in relatie tot draagvlak en het steunnetwerk.
	Bezoek	<ul style="list-style-type: none"> Ouders laten beslissen – Voorlichting en uitleg geven over het belang van Kangoeroezorg en de belangrijke rol die ouders daar hebben Tijdens kraambezoek is Kangoeroezorg het beste voor de rust en balans van zowel moeder als het kind.
	Geloofsovertuiging	<ul style="list-style-type: none"> Bijvoorbeeld in relatie tot de Islam en het 'bloot zijn' met het risico dat er mannen de privacy van het kangoeroeën verstoren. Bespreken, kennis aanbieden over het belang van de Kangoeroezorg met dezelfde meerwaarde als bij Borstvoeding geven en privacy waarborgen in de afspraken die je met de vrouw maakt. Kangoeroezorg in de Kapel /stilte ruimte in het ziekenhuis
	Afleiding Ipad, telefoon,	<ul style="list-style-type: none"> Voorlichting en uitleg belang van veilige Kangoeroezorg, het risico op waarbij het jou als professional niet ontslaat van de continue controle van het 'veilig kangoeroeën'. Vastleggen in het protocol dat telefoon en computergebruik niet gewenst is en dit ook toelichten.
	Roken	<ul style="list-style-type: none"> Roken heeft consequenties voor het kind, ook wanneer het kind naar huis gaat 'zero tolerance beleid' in ziekenhuis en in relatie tot de zorg van kind. Protocollair beleid vastleggen hoe hiermee om te gaan; bewustwording professionals en gespreksttraining om 'risico's bespreekbaar te maken'.
	Interesse en verveling	<ul style="list-style-type: none"> Uitleg en informatie; bewust maken van de positieve werking van Kangoeroezorg
	Gezondheid moeder	<ul style="list-style-type: none"> Vader, partner, broertjes / zusjes kunnen kangoeroezorg toepassen – steunsysteem gebruiken.
	Bezoek belangrijker	<ul style="list-style-type: none"> Bezoek is belang voor verwerking – versterken steunsysteem. Bespreken dagprogramma in ondersteuning van ouders Bespreken wanneer geobserveerd; niet/minder kangoeroezorg maar samen zoeken naar oplossing

		<ul style="list-style-type: none"> Goede informatie voor familie / bezoek; tips hoe zich te gedragen Kangoeroezorg tijdens bezoek beschermt het kind ook – zacht praten – instructie en begeleiding
	Angst bij ouders voor auto-extubatie (schuldgevoel voorkomen)	<ul style="list-style-type: none"> Vertrouwen opbouwen door adequaat te reageren op angst en onzekerheid ouders; goed voorbereiden en instrueren, positioneren; gebruik buidelvest of ander vest.
Kind	Keuze voor flesvoeding *BV intiemer, al tijdens BV huid-op huid contact *Keuze FV boven BV kan komen vanuit gene	<ul style="list-style-type: none"> Voorlichtingsfolder en poster en belang borstvoeding al vroeg in de zwangerschap bespreekbaar maken bij geboortepan/bevalplan. Herhaling voorlichting wanneer keuze FV en premature geboorte – extra belang van BV goed informeren; in gesprek op zoek gaan naar motivatie het niet te doen. Wellicht is het een ‘op te heffen’ weerstand. Respect wanneer het ‘nee’ en ‘geïnformeerd nee’ is en dit ook accepteren en rapporteren.
	FV verminderd tijd / opties kangoeroezorg	<ul style="list-style-type: none"> Standaard na bad (bloot) kangoeroezorg bieden en na het verschonen/wegen Kind voor flesvoeding al ontkleden zodat daarna Kangoeroezorg een natuurlijke volgende stap is. Kangoeroezorg is ook een betere positie voor het kind om de vertering van de voeding te bevorderen – mede bevorderd door de co-regulatie.
	Energie kleding wissel en bij FV	<ul style="list-style-type: none"> Overslag rompertjes wanneer kleren aan, drukknoopjes, Kangoeroezorg na wassen en de duur van de kangoeroezorg verlengen (van voeding naar voeding)
	Kind is instabiel – kinderarts wil kind in couveuse	<ul style="list-style-type: none"> Kennisbevordering artsen – Kangoeroezorg als co-regulatie na medische procedures en stabilisering van het kind en moeder; Medische procedures tijdens de Kangoeroezorg bespreken en stimuleren omdat kangoeroezorg direct co-regulatie en daarmee stabilisering van het kind in de hand werkt. In gesprek gaan over de zorg van de kinderarts/neonatologen kijken of er samen naar een goede werkwijze kan worden gezocht. Training in transfer voor en na Kangoeroezorg omdat deze momenten de instabiliteit van het kindje kunnen vergroten. Informatie en scholing voor alle professionals die zorg dragen voor de pasgeborenen.
	Veel onderzoek / verstoringen bij het kind (bijv. congenitale afwijkingen)	<ul style="list-style-type: none"> Bundelen van activiteiten en juist in Kangoeroezorg de co-regulatie en stabiliteit voor het kind en ouders bieden. Onderzoek zoals echo en bloedafname juist tijdens kangoeroezorg
	Afstandskinderen (adoptie) geen ouder beschikbaar	<ul style="list-style-type: none"> Gebruik maken van vrijwilligers, knuffelmomenten door verpleegkundige en pedagogisch medewerkers – dit protocollair uitwerken en tot beleid maken
Contra-indicaties	Koeling van het kind tijdens opname – tijdens de dagelijkse ronde	<ul style="list-style-type: none"> Nabijheid van de moeder/ouder in direct contact ondersteunen door ruimte te maken voor het bed om op zelfde hoogte naast het kindje te staan.

Bijlage bij Implementatiekaart Kangoeroezorg – de barrières en kansen – werkdocument – versie 28-1-2019

	bespreken mogelijkheden ouders-team	<ul style="list-style-type: none"> • Training ouders in toepassen huidcontact, geur, stem en comfort op wijze die wel kan
	Intra-arteriële druklijn – instabiele bloeddruk – tijdens de dagelijkse ronde bespreken mogelijkheden ouders-team	<ul style="list-style-type: none"> • Nabijheid van de moeder/ouder in direct contact ondersteunen door ruimte te maken voor het bed om op zelfde hoogte naast het kindje te staan. • Overleg of niet juist de Kangoeroezorg de co-regulatie biedt naar meer stabiliteit van het kind. Motiveer en stimuleer meerdere / continue kangoeroezorg om belasting door transfers te minimaliseren. • Training transfertechnieken voor Kangoeroezorg voor de professionals • Specifieke informatie en training voor de ouders wanneer zij contact optimaliseren binnen de mogelijkheden die er zijn
	Operatieve ingrepen na de geboorte – tijdens de dagelijkse ronde bespreken mogelijkheden ouders-team	<ul style="list-style-type: none"> • Nabijheid van de moeder/ouder in direct contact ondersteunen door ruimte te maken voor het bed om op zelfde hoogte naast het kindje te staan. • Overleg of niet juist de Kangoeroezorg de co-regulatie biedt naar meer stabiliteit van het kind. Motiveer en stimuleer meerdere / continue Kangoeroezorg om belasting door transfers te minimaliseren • Training transfertechnieken voor kangoeroezorg door de professionals • Specifieke informatie en training voor ouders wanneer zij contact optimaliseren binnen de mogelijkheden die er zijn.
Andere contra-indicaties	Diverse risicovolle situaties – tijdens de dagelijkse ronde bespreken mogelijkheden ouders – team	Thoraxdrain, Nog niet geopereerde chirurgische aandoeningen waaronder gastroschisis, omphalocèle en myelomeningocèle, direct post-operatief met beademing en spierontspanning, convulsies, kindjes met verlammingen, verslechterde klinische conditie afgelopen 12 uur, toenemende ernstige apneu en bradycardie waarvoor beademing nodig is.
Tweeling	Meerling en co-bedden	<ul style="list-style-type: none"> • Bewaking van een of beide kinderen wanneer zij samen in een bed worden verzorgd. • Protocol co-bedden • Training professionals
	Samen kangoeroeën meerlingen	<ul style="list-style-type: none"> • Specifieke aandacht en instructie voor de ouders om dit te kunnen bieden in Kangoeroezorg • Frequentere controle en toezicht professionals op ouder welke Kangoeroezorg biedt aan meerling • Andere familieleden inzetten om Kangoeroezorg te bieden aan de meering.

Voor vragen kunt u terecht bij de coördinator Neokeurmerkprogramma

neokeurmerk@couveuseouders.nl